

IZHAJA VSAKI DAN

udi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj Posamične številke se prodajajo po 3 avč., (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.

CENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke 21 mm); za trgovske in obrtne oglase po 20 stotink; za osemstične, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelček uprave Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAS

za vsa leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina za nedeljsko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštuo-hranilnični račun št. 841-652.

Telefon št. 1157

Narodna delavska organizacija

v Trstu

vabi vljudno na

velik javen shod

ki se bo vršil

jutri, 22. dec. ob 10. uri dopol.

v veliki dvorani „Narod. doma“.

DNEVNI RED:

1. Ravno minoli štrajk težakov.
2. Pedraženje živil.

BRZOJAVNE VESTI.

Dvoboj Wekerle Polonji.

BUDIMPEŠTA 20. Po večeršnjem zboru nični seji sta se sprla ministri predsednik in bivši minister in posl. Polvnyi. Dr. Wekerle je poslal Polonji ju svoje priče in to državnega tajnika Frana Polgarja in velikega župana peštanske županije Julija Gulnerja. Polonji naznači danes svoje priče. Dvoboj se bo najbrž vršil na pištole.

Štrajk premogarjev.

LONDON 20. „Lloydova agentura“ poroča iz Port Saida, da so tamkaj pričeli štrajkati premogari. Štrajk se širi, vsled česar se prehod parnikov zakasnuje.

Potres.

RIM 20. Ob 6^{1/2} zjutraj so čutili v Bruzani in Feruzzanu potres. Ob 11^{1/2} uri predpoludne so čutili potres v Sieni. Škode ni bilo.

GROZNA EKSPLOZIJA V PALERMO.

43 mrtvih, 100 ranjenih.

PALERMO 20. Sinoči okoli 5 in pol ure je eksplodirala zaloga smodnika in dinamita Ajella v ulici Lazzerini. Vsa hiša na tri nadstropja se je zrušila, a vsled eksplozije se je streslo vse mesto. Šipe na oknih so bile razbite en kil, na okrog. Panikarje bila grozna. Velikanska množica ljudi je prišla na mesto nesreče, kjer so pričeli reševati ljudi izpod razvalin. Na pomoč so prišli tudi vojaki in gasilci. Dvesto kočij se je postavilo na razpolago za prevažanje ranjencev. Eksplozija se je dogodila baže vsled neprevidnosti osebja.

PALERMO 20. Požar je uničil hišo v kateri se je nahajala trgovina „Apelles“ in bližnjo tovarniško poslopje. Gasilci so lokalizirali ogenj, ki je pretil bližnjim zgradbam. Vso noč so pod razvalinami iskali ponesrečene osebe. Doslej so izrekli 17 mrtvih in 81 ranjenih. V razdejanji hiši, kjer se je dogodila eksplozija, so bile štiri gostilne, v katerih je bila množica izseljencev, ki so se povrnili iz Amerike in bili na potu v svojo domovino.

PALERMO 20. Izpod razvalin zaloge smodnika Aielle, razdejanje vsled eksplozije, so doslej izrekli 43 mrtvih in 100 ranjenih.

PALERMO 20. Eksplozijo propisujejo okolnosti, da se je poleg prodajalnice Aiello nahajala tovarna, v kateri so izdelovali umetelne ognje. Sodi se, da se je eksplozija dogodila v tej tovarni ter nadaljevala v prodajalnici.

PODLISTEK

3

Priatelj.

Črtica iz nemško-francoske vojne.
Guy de Maupassant.

Velik možak z mogočno brado, ki je ritensko sedel na stolu in kadil veliko porcelanasto pipo, ju je vprašal v gladki francosčini: „No, gospoda, ali sta imela srečo na lovu?“

Tedaj je položil eden vojakov častniku pred noge z ribami napolnjeno mrežo, ki jo je bil skrbno vzel seboj. Prus se je smehljaj: „Ah, vidim, imela sta srečo. A meni se gre tukaj za druge stvari... Poslušajta me dobro in nič se ne bojta.“

V mojih očeh sta dva vohuna, poslana, da bi mene opazovala. Vjel sem vaju in vaju pustim ustreliti. Delala sta le, kakor bi lovila ribe, hotela sta prikriti s tem svojo pravo namero. Pala sta mi v roke, toliko huje za vaju; vojna je vojna.“

„Ker pa sta prišla skozi predstraže, sta gotovo dobila parolo za vrnitev. Povejta mi jo — in naj se zgodi milost pred pravico!“

jalnici Ajello. Dva hotela sta popolnoma razdejana. Hudo poškodovanih je tudi več sosednih prodajalnic.

Imenovanje g. Ujčiča profesorjem v centralnem semenišču v Gorici.

To je dogodek, ki zahteva več pozornosti. Včeraj smo spregovorili nekoliko o tem imenovanju na podlagi informacij, ki smo jih prejeli od povsem verodostojne strani. V nekako spopolnilo karakteristike sedanjega gospoda profesorja moralke Ujčiča in njegovega imenovanja na to mesto naj posnememo tu, kar je že pred nekoliko dnevi pisal puljski „Omnibus“ o tem gospodu. Ta list je namreč pisal pod naslovom „Par jasnih besed“:

„Pisec teh vrstic je zelo obziren, ko je govora o duhovnikih, a to zato, ker je veren katolik in dobro ve, kako mnogi, opazovaje nevredno življenje nekaterih duhovnikov, po krivih sklepih prihajajo do zanemarjanja vere in njenih moralnih obvez. Ali, kadar stvar prehaja gotove meje, bi bilo molčanje zločin in poslušati se mora glas sv. Avguština, ki veli, da, ako resnica dela pohujšanje, se mora storiti pohujšanje in povedati resnico. V ta namen se je že večkrat navalilo na nevredne duhovnike — to pravo rak-rano katoliške cerkve —, od katerih so nekaterniki, žalibog, postavljeni tudi na odlična mesta v naši Istri. Da se v tem ni šlo daleč, priča nam glasilo „Slovenske ljudske stranke“ v Ljubljani „Slovenec“, ki je pred nekoliko časa ostro napal te nevredne svečenike. — Danes se moramo pobaviti z velečastitim g. Ujčičem, suplentom v goriskem semenišču. Ta človek je rodom Hrvat, ali pa tudi po čustvovanju? Izrazil se je bil večkrat, da je zastoj boriti se v Istri, kajti ta dežela da tako in tako postane italijanska. In o našem listu se je izrazil g. Ujčič, da je slab list! Ali bi hotel morda g. Ujčič, da postanemo odpadniki in samoubijalci? Tega ne doživljam nikdar. Za danes toliko, v potrebi več. Škandal!“

Pravi pravi „Omnibus“! Škandal je to, ako naobrazen sin Istre, porojen v srcu pokrajine, tam na pazinskem polju, kjer je živel notri med našim zdravim in poštenim narodom, ki je dal življenje tudi njemu, g. Ujčiču; kjer je mogel na lastne oči gledati obupne napore, mučeniško trpljenje, gigantsko borbo tega naroda za svojo ohranitev; ako človek, ki kakor naobrazenec mora vedeti, da ta narod tvori veliko večino prebivalstva v deželi in da ima torej vso pravico ne le do življenja, ampak do popolne enakopravnosti z drugorodno manjšino, — ako že ne do prvenstva, na vsaki način pa do popolne svobode in neoviranega samosvojega življenja — ako tak človek, pravimo, tako brezsrčno in brezčutno govori o usodi svoje lastne domovine in o — po njegovem mnenju — pogubi svojega lastnega naroda, svoje krvi.

In tak mož je imenovan profesorjem v semenišču v Gorici, vzgojateljem prihodnjih svečnikov, katerih del bo imel živeti in vzgajati narod tudi v isti naši Istri, in delovati med istim našim narodom, katerima prorokuje novi gospod profesor ledenomrzlim srcem narodno pogubo. V tem momentu vidimo mi težo imenovanja g. Ujčiča profesorjem v centralnem semenišču v Gorici. Žalostna je perspektiva, ki nam jo odpira to imenovanje.

Prijatelja sta stala drug poleg drugega blede kakor zid, roke so se jima nekoliko tresle, a ostala sta nema.

Častnik je pričel zopet: „Nihče ne bo zvedel o tem. Lahko gresta mirno domov. Poneseta skrivnost nekoč seboj v grob. Ako se pa branita, morata umreti, in to takoj. Izvolita.“

Nepremično sta stala, s stisnjenimi ustnami.

Prus je ostal miren in pokazal z roko na reko: „Pomisli: v petih minutah bodeta ležala na dnu vode. V petih minutah! Saj imata vendar kaj svojcev?“

Mont-Valérien je grmel še vedno.

Ribiča sta stala nema. Častnik je ukazal nekaj v svojem materinem jeziku. Potem se je usedel na drug stol, da bi ne bil tako blizu zraven jetnikov; in dvajset mož se je postavilo na dvajset korakov pred njima, puško ob nogi.

Častnik je rekel: „Dam vama še eno minuto časa.“

Potem se je naenkrat vzdignil, se približal Francozoma, vzel gospoda Črneto pod pazduho, ga peljal na stran in dejal tiho: „Hitro, parola? Vaš tovariš ne bo zvedel o tem ničesar; delal bom, kakor da se mi smilite.“

Ako uvažujemo, kako važna je pozicija, ki jo zavzemlje duhovnik med našim narodom, kako uvaževana je vsaka njegova beseda, kako mu je dana možnost, da stori mnogo dobrega ali pa tudi mnogo slabega, koliknega pomena je torej za vas vprašanje: kake duhovniki prihajajo v našo Istro, med narod, ki v svojem mučeniškem položaju toliko krvavo potrebuje dobrega sveta in povzdigačje vspodbuje, — potem se moramo žalostjo vprašati, kakovi bodo duhovniki v narodnem pogledu, ki bodo prihajali iz g. Ujčiča šole? Kakor je njemu že danes srce ledeno in brezobčutno za usodo našega naroda, kakor on že danes označa list, ki se pošteno bori za ohranitev eksistence naroda, kakor slab list, tako bodo tudi bodoči svečeniki, ki jim g. Ujčič vcepi svoja naziranja, ali bolje rečeno, svoj indiferentizem do stremljenja naroda, smatrali narodno borbo in narodno snovanje za nekaj, kar je nepotrebno in morda celo škodljivo za — izveličanje duš.

Imenovanje g. Ujčiča vzgojateljem bodočih svečnikov za našo Istro, moramo torej občutiti kakor afront proti narodnemu gibanju, proti osamosveščanju naroda proti tiranom in nasilnikom, ki so ga doslej tlačili v gospodarski sužnosti in duševni temi!

In kakor govoré naše informacije, je bilo Ujčičevo imenovanje usiljeno iz Trsta. Zadel nas je torej zopet — nemški udarec!

Avstrijska posl. zbornica.

(Brzojavno poročilo.)

Dunaj 20. Zbornica je nadaljevala razpravo o proračunskem provizoriju in prvem čitanju državnega proračuna za leto 1908. — Posl. dr. Drtina je obžaloval, da ni vlada doslej ničesar storila, da si pridobi zaupanje Čehov. Posl. Mühlweis se je baval s hebskim jezikovnim vprašanjem, odgovoril mu je pravosodni minister dr. Klein. — Posl. Bugatto je očital finančni upravi akopuštvo, izrazil je željo, naj bi vlada kaj storila glede pelagre (v Furlaniji). Baval se je tudi z vseučilišnim vprašanjem in rekel, da se morajo Italijani zavzemati za vstanovitve italijanskega vseučilišča v Trstu. Vlada naj le prepusti Italijanom skrb, da se pogoje s Slovenci. Zahteval je tudi, da se stavi v proračun postavko za vzgojevanje akademičnih učiteljev z italijanskim učnim jezikom. Naglašal je, da nima Goriška niti ene italijanske srednje šole. Tudi italijansko prebivalstvo v Dalmaciji mora zahtevati vsaj nekoliko ljudskih šol. Proračunska debata se mora dovršiti danes, ker bo pa govorilo še več govornikov, utegne seja trajati do jutra.

OTVORITEV DELEGACIJ.

(Brzojavno poročilo.)

Dunaj 20. Danes ob 10 in pol dopoludne se je avstrijska delegacija sestala na prvo plenarno sejo. Navzoči so bili ministri za unanje stvari baron Aehrenthal, skupni ministri in ministerski predsednik baron Beck. Minister Aehrenthal je naprosil barona Chlumeckega, naj prevzame predsedstvo. Chlumecky je pozdravil člene delegacije, otvoril sejo in predlagal, naj si delegacija izvoli predsednika. Predsednikom je bil na to izvoljen dr. pl. Fuchs, ki se je zahvalil za izvolitev in izrazil veselje, da je cesar ozdravil. Omenil je tudi njegovo šestdesetletno vladanje in pozval na trikratni „živio“, čemur se je delegacija odzvala.

Gospod Črne je molčal.

Tedaj je pognil Prus gospoda Divjaka na stran in ga vprašal isto.

Gospod Divjak ni dal odgovora.

Potem sta stala zopet ramo ob ramo.

In častnik je dal z ostrim glasom povelje.

Vojaki so vzdignili puške.

Tedaj je pal pogled gospoda Črneti slučajno na mrežo, ki je ležala le malo korakov pred njim v travi.

Zarek solnce se je uprl v živo kopico rib, da so se lesketale. In slabost je obšla gospoda Črneti. Kakor se je premagoval, vendar so mu solze zalile oči.

Zajecjal je: „Z Bogom gospod Divjak.“

Gospod Divjak je odgovoril: „Z Bogom, gospod Črne.“

In drgetaje od nog do glave, sta si stisnila roko.

Častnik je zaklical: „Ogenj!“

Dvajstero strelav je počilo kakor en sam. Gospod Divjak je pal takoj na obraz.

Gospod Črne, ki je bil večji, je omahnil, se zavrtel in padel preko svojega tovariša, z obrazom proti nebu, dočim je vrel curek krvi iz njegove suknje, ki je bila na prsih vsa razstreljena.

Nemec je dal zopet ukaz.

Podpredsednikom je bil izvoljen vit. Mažejski, potem so bili izvoljeni uradi in stalne komisije.

Med ulogami se nahaja poročilo, da vsprejme cesar delegacijo jutri opoldne in da jej bo predložena rdeča knjiga o reformni akciji v Macedoniji, potem predlog del. Dobernigga, da se izvoli odbor glede spremembe poslovnika, nadalje interpelacija del. Vukovića tičočja se vprašanja o izseljevanju ter interpelacija del. Šusteršiča o kršenju berlinske pogodbe od strani Črnogore.

Minister za unanje stvari baron Aehrenthal je predložil skupni proračun ter je obrazil, da je potreben tromesečen provizorij, ker ne dostaja časa, da se o predlogih pravočasno razpravlja. — Del. Dobernigg je utemeljeval svoj predlog glede spremembe poslovnika s tem, da bodo delegacije, ki so bile že tolikokrat proglašene mrtvima, obstojale še drugih deset let. Kdor pozna poslovnik, pritrdi, da se mora spremeniti. Predlog je bil vsprejet, nato je bila seja ob 11. uri zaključena. Prihodnja seja jutri zvečer.

Skupni proračun.

DUNAJ 20. Skupni proračun, ki je bil predložen danes delegacijam, pokazuje skupni strošek 386,923.102 K. Od tega odpade: na ministerstvo za unanje stvari 13,266.567 K (578,023 več nego lani). Na vojno 298,431.653 K (7,271.607 več nego lani). Izredne potrebščine: 13,378.729 K (374.025 K manj). Potem takem znaša skupna potrebščina za vojsko 311,810.382 K K (6,892.581 K več nego lani).

Na vojno mornarico: redne potrebščine: 53,523.110 K, (K 10,673.000 več nego lani); izredne potrebščine 3,476.890 (927.900 več nego lani). Skupni stroški za vojno mornarico znašajo torej 57 mil. (11,600.000 več nego lani).

Na skupno ministerstvo za finance 4,518.367 K (162.589 K več nego lani). Izredni stroški za poveljstva in čete v Bosni in Hercegovini 7,788.000 K (205.000 več nego lani).

Carinski prihod je proračunan na 145,521.400 K. Odbivši stroške za režijo v znesku 7,100.000 K in one za upravo Bosne in Hercegovine v znesku K 1,428.571, ostane čistega prihoda 136,992.829 K.

Vojna uprava zahteva nadalje 15 mil. K za nabavo novih topov in K 6,360.000 kakor naknadni kredit za izredne stroške leta 1907.

Minister za unanje stvari zahteva 105.000 K za stroške avstroogrške delegacije na haški mirovni konferenci in 28.800 K za plačo častnikom pridelenim macedonskim reformnemu orožništvu.

Delegatje v Trstu in v Puli.

DUNAJ 20. Govori se, da nameravajo vsi delegatje tekem delegacijskega zasedanja potovati v Pulo in sicer 20. januarja 1908. Najprej se delegatje podajo v Trst, kjer obiščejo ladjedelnice in pristaniška dela, potem se pa na vojni ladji odpeljejo v Pulo, kjer ostanejo dva dni.

OGRSKA ZBORNICA.

Budimpešta 20. Ko je v početku seje prišel dr. Wekerle v dvorano, so mu poslanci priredili ovacijo. Hrvatje niso pri tem sodelovali. Zbornica je nadaljevala razpravo o kvotni predlogi. Sedem hrvatskih poslancev je utemeljevalo svoje sklepe predloge. Govorili so povsem na kratko. Na tozadnji predlog, bo zbornica glasovala jutri, da se preide v

Njegovi ljudje so se razkropili in se vrnili z vrvmi in kamni, katere so privezali mrtvecema na noge; potem so ju vlekli k vodi.

Mont-Valérien, ki je bil zdaj zavrt v gost dim, je grmel brez prestanka.

Dva vojaka sta prijela gospoda Črneti za glavo in za noge; dva druga gospoda Divjaka. Zagugali so trupli parkrat krepko sem in tja in potem ju vrgli vun; zletela sta v loku in se pokoncu potopila v reko, ker so kamni pognili noge naprej dol.

Voda je brizgnila kvišku, grgrala in se zapenila ter se pomirila, dočim so čisto majhni valčki polzeli na breg.

Malo krvi je plavalo na površju.

Častnik, ki je kazal še vedno dobrovoljen obraz, je dejal polglasno: „To bodo ribe vesele.“

In naenkrat je pal njegov pogled na mrežo z ribami, ki je ležala pred njim v travi. Pobral jo je, si jo pogledal, se smehljaj in zaklical: „Viljem!“

Vojak z belim predpasnikom je pritekel. In Prus je velel, vrgši mu ribe, ki sta jih nalovila ustreljenca: „Speci mi jih, pa takoj, dokler so še žive. To bo večerjica!“

Potem je zapalil zopet svojo pipo.

(Konec.)

specijelno debato o kvotni predlogi. Nato je sledila razprava o nagodbenih predlogih — in sicer o zakonskem načrtu o pogodbah, tičejo se trgovinskih in prometnih odnosov z Avstrijo. Posl. Šurmin in Lorković sta v hrvatskem jeziku govorila proti predlogi, nakar je bila razprava prekinjena.

Ministrski predsednik dr. Wekerle je predlagal, naj se z ozirom na poslance, ki bodo kakor člani delegacije jutri na Dunaju, vrši prihodnja seja v nedeljo predpoludne. Predlog je bil vsprejet in seja zaključena.

DOGODKI V RUSIJI.

Ruski trgovinski minister umrl.

Iz Petrograda poročajo, da je v četrtek zvečer nenadoma umrl trgovinski minister Filozov, ko je bil na predstavi v gledališču.

Drobne politične vesti.

Lueger — tajni svetnik. — Z Dunaja javljajo, da bo dunajski župan dr. Lueger imenovan tajnikom svetnikom, čim zvrši razprava o nagodbenih predlogih.

Tirolski deželni zbor. Kakor javljajo iz Inomosta, bo ta deželni zbor razpuščen še ta mesec. Nove volitve se bodo vršile bržkone meseca februarja in novi deželni zbor bo potem sklican meseca marca. Sedaj se ni možno predvidjati, kako stališče da zavzamejo trentinski poslanci v novi zbornici in bodo li hoteli zmanjšati svoje zahteve.

Dnevne vesti.

Državni poslanec dr. Rybář je izročil v petek justičnemu ministru spomenico glede pomnoženja koncepcijskih uradniških mest na tržaških sodiščih. Spomenico so podpisali tudi Spintič, Mandić in Spadaro.

V četrtek in petek se je rečeni poslanec vdeležal posvetovalnega nekaterih poslancev s trgovinskim ministrom o gibanju poštne uslužbenec. (Komunikacija izdan o tem posvetovalnem, priročimo jutri.)

Dr. Rybář je bil tudi pri ministru deželne branbe radi poskušnega samomora nekakega vojaka v Trstu. Spremlil ga je predsednik brambnega odseka posl. Pogačnik. Ministru je dr. Rybář razložil slučaj in ga prosil, naj naprosi vojnega ministra, da se da o stvari informirati. S Pogačnikom sta povdarjala, da nam ni do škandala in da radi tega dr. Rybář tudi ne vložil interpelacije, temveč da mu je le da tega, da se stvar objektivno preišče, in če se pokaže, da so njegove informacije resnične, naj se z dotičnim revežem, ki so ga sedaj že zaprli, pravično postopa. (Dotičnik je namreč bolehen, a polkovni zdravnik ga noče superarbitrirati. V obupu hotel se je vstreliti. Proti vojaku, ki je slučajno zraven prišel in je sprotje puške preprečil, se je revež v obupu zoperstavil in zato so ga zaprli). Minister je obljubil, da hoče v tej stvari intervenirati.

Anton Foerster odlikovan. Papež Pij X. je podelil kapelniku stolne cerkve v Ljubljani, prof. Antonu Foersterju, viteški križ reda sv. Silvestra v priznanje njegovih zaslug na cerkvenoglasbenem polju.

Novi c. kr. deželni šolski nadzornik. Kakor znano se mi vedno držimo liberalnega principa, da bodi vsakomur — in tudi c. kr. uradniku — dana popolna svoboda zasebnega političnega mišljenja.

Tega principa bi se radi držali tudi glede naših načelujočih državnih uradnikov. Ali, kar je preveč, je preveč. Ko vidimo, da se na važna mesta pri nas z sistematično doslednostjo postavljajo le Nemci in če je le možno schönerejanske barve, potem mora nehati naša obzirnost nasproti posamičnim osebam glede njih političnega mišljenja. Pustiti hočemo na strani tista fakta, ki se le pripovedujejo o nemško-radikalnem mišljenju bivšega profesorja na gimnaziji v Trstu, g. dr. Perschinka, ko je interpretiral kulturno zgodovino s posebno pikrostjo proti Francozom in drugo. Ali kričeče dejstvo, da je bil ta dr. Perschinka — ali, kakor je zaznamovan v krstni knjigi: Pinka iz Češke — svojedobno, pred par leti, ustanovitelj in predsednik — Südmarke v Trstu. On, pedagog, c. kr. profesor in češke krvi, se ni ženiral biti predsednikom tako politično agresivnega in proti avtohtenemu slovenskemu prebivalstvu naperjenega društva, ki zasleduje prav iste razlastilne cilje, po katerih stremi sedaj pruska vlada in nad katerim se zgraža ves kulturni svet!

Za Swido prihaja Pinka, a mi prihajamo z dežja pod kap!

Se nekaj: ta slučaj nas zopet uči, kako dobro se izplača priromanim profesorjem, ki ne poznajo ljudstva, kamo-li njegovega jezika in značaja, ako v Trstu politično nastopajo.

»Društvo slovenskih profesorjev«. Glavna skupščina »Dr. slovenskih profesorjev« bo v nedeljo, dne 22. dec. ob 10. uri dopoludne v mali dvorani »Narodnega ooma« v Ljubljani. Dnevni red: Nagevor predsedništva. Volitve predsednika in dveh odbornikov namestnikov. Poročilo tajnikovo, blagajnikovo in poročilo preglednikov. Poročilo o šolskih knjigah. Resolucija o slovenskem srednjem šolstvu. Predlog o snovanju strokovnih odsekov. Matura. Sličajnosti. — Prejšnjega dne v soboto bo v gledališču prvič uprizorjena satira »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. V nedeljo zvečer ob 9. uri bo prijateljski sestanek v hotelu »Ilirija«.

Seja mestnega sveta se ni včeraj vršila radi nesklepnosti.

C. kr. vojna mornarica. Iz Pule poročajo, da je eskadra dospela v Fazanski pristan in da ostane tamkaj dlje časa. Nova vojna ladija »Nadvojvoda Ferdinand Maks« bo stavljena v službo dne 1. januarja in bo imela 730 mož posadke. Radi pomanjkanja moštva se druge ladije stavi izven službe in sicer bojno ladijo »Babenberg« in križarja tretjega razreda »Aspern«, ki stopita z novim letom v reservo. Z bojno ladijo »Nadvojvoda Ferdinand Maks« bo štela vojna mornarica tri bojne ladije po 10.000 tonelat, namreč še ladiji »Nadvojvoda Karol« in »Nadvojvoda Friderik«. Nove bojne ladije po 14.000 tonelat bodo bržkone dogotovljene do 1. 1911.

Občni zbor »Dijaškega podpornega društva« v Trstu se je vršil v soboto dne 14. t. m. v gorenjih rest. prostorih hotela Balkan. Zborovanje je otvoril društveni predsednik g. dr. Ljud. Ciković, s pozdravom na zborovalce in povdarjajoč prevažen pomen, ki ga ima to dobrodelno društvo za našo slov. mladino v Trstu.

O društvenem delovanju je poročal tajnik Miroslav Pretner. Iz poročila posneljemo, da število dijakov in srednjih šolah od leta do leta narašča in s tem tudi število prosilcev. Društvo je razdeljevalo podpore dijakom za stanarino, obleko, knjige, šolnino itd. Vzdrževalo je tudi »Dijaško kuhinjo« in podporno knjižnico šolskih knjig za srednje šole. Skupno je prejelo podpore v minoletem šolskem letu 87 dijakov srednjih šol a razum tega še tudi večje število visokošolcev. »Dijaško podp. društvo« je priskočilo pa na pomoč tudi onim dijakom tržaške okolice, ki obiskujejo državni gimnazij v Pazinu.

Hvaležnostjo se spomnja društvo tudi onih, ki so je toli plemenito podpirali, da je zamoglo pomagati vedno večjemu številu prosilcev. Med temi je prva »Tržaška posojilnica in hranilnica«, dalje »Edinost«, ki je vedno drage volje odpirala predala ter vspodbujala občinstvo, da naj se tudi tega društva spominja, a koncem zahvaljuje odbor tudi vse one, ki so na ta ali oni način pobirali prispevke in podpirali društvo.

Konečno se obrača poročilo do rodoljuba našega naroda, proseč ga, da naj ne zabi te naše borne a pridne slovenske mladine, temuž jo podpira, da bo zamegla tudi ona nekoč stopiti na branik za pravice našega naroda.

Tajnikovo poročilo je bilo jednoglasno in z odobravanjem sprejeto, na kar je poročal blagajnik g. dr. Jos. Abram o društvenem premoženju. Tudi to poročilo je bilo jednoglasno sprejeto.

Na to se je vršila volitev odbora in je bil na predlog g. dra. Otok. Rybářa voljen enoglasno ves dosedanjí odbor, ki se je konstituiral za upravno leto 1907—1908 sledeče:

Predsednik dr. Ljud. Ciković, njega namestnik Fran Guštin, tajnik Miroslav Pretner, blagajnik dr. Josip Abram in odborniki dr. Josip Wilfan. Namestnika Ivan Bandel in dr. Ivan Merhar, pregledovalci računov dr. Gustav Gregorin, Gracijan Štepančič in Ivan Kokalj.

Volitvi so sledeli še razni predlogi, nakar se je g. Ot. Rybář v imenu navzočih kakor tudi nenavzočih zborovalcev toplo zahvalil odboru za njega trud in vestno delovanje v nadeji, da bo tudi nadalje deloval uspešno v korist naše slov. mladine in s tem za napredek našega naroda. Tej zahvali odzval se je predsednik ter zagotovil zborovalce, da bo novi odbor tudi v bodoče zastavljal vse svoje moči v prid naši slov. mladini, na kar je zborovanje zaključil.

Mi pa želimo, da bi se to prekoristno in dobrodelno društvo tudi nadalje krepko razvijalo, kar mu pa bo možno le tedaj ako je bomo vsi skupaj podpirali.

Zatorej na pomoč bornim, a pridnim slov. dijakom!

Po štrajku težakov.

Poraz »generalov«.

Kakor že le po sklepanju miru se prikazujejo v svoji grozoti vsi vzroki katastrofalne vojske, tako se je sedaj po sramotni kapitulaciji socialističnih generalov obelodanila vsa notranja trhljost tukajšnje socialistične stranke, ki je uprizorila ravno končani štrajk s tako lahkomiselnostjo, da je groza. N. D. O. in mi smo takoj od začetka tega pogubonosnega boja trdili, da je isti ob danih razmerah blazno početje, da prinese le neizmerno škodo delavstvu in trgovini, katera škoda ne bo v nikakem razmerju s tem, kar se utegne priboriti.

In dogodki so nam dali prav. Socialistični voditelji sami so uvideli kmalu svojo zločinsko nepremišljenost in boječ se še grozejših posledic, so klečepalili za mir, ki naj maskira njihov popolni poraz.

Hoteli so se udati za vsako ceno in sklenili so mir, ki je vsakemu razsodnemu človeku prava

kapitulacija.

Pogoji kompromisa, ki se je sklenil med delodajalci in štrajkajočimi težaki valed intervencije gg. namestnika in župana, so navedeni v sledečem komunikatu, izdanem toliko še strani Zveze delodajalcev, kolikor analogno še strani Organizacije transportnih delavcev na Dunaju:

»Vodstvo zveze delodajalcev povabljen, da pretresuje nove predloge, ki so bili danes (v četrtek) stavljeni v imenu centrale zveze

transportnih delavcev na Dunaju s strani Njegove Jasnosti gospoda namestnika in presvetlega župana, izrazilo je, da je pripravljeno dovoliti težakom, ki so nastavljeni v trgovskih podjetjih, povišek mezde v sledeči meri:

v stroki poljedelskih pridelkov od K 4.80 na K 5;

v spedijski stroki od K 4.50 na K 4.70;

v drugih trgovskih strokah od K 4 na K 4.20.

Dovolilo je nadalje zmanjšanje ur dela od 10 na 9 in pol, s tem pa, da prve pol ure, v popoldnevanju sedanjih 10 ur, se bode odškodovalo le z 20 vinarji.

Ostanejo v veljavi vse druge razmere dela in tržne navade, ki se tičejo razmerja med delodajalci in težaki, ter one druge koncesije, ki so bile že dovoljene pred štrajkom glede legitimacijskih listov.

Vodstvo je pripravljeno sklepati pod temi pogoji analogno pogodbo za dobo treh let.

Uspeh štrajka je torej sledeči:

Mezda se poviša za 20 v.; čas dela se zmanjša za pol ure, z omejitvijo pa da se bode plačevalo v slučaju izvenurnega dela za te pol ure odškodnina le 20 v. Proti temu pa ne smejo težaki tekom treh let prirediti nikakega meznega gibanja. — Vse druge razmere, kakor tudi vprašanje legitimacijskih listov, ostanejo tako kakor pred štrajkom.

Je umevno samo ob sebi, da se mi veselimo s težaki radi teh sicer malenkostnih pridobitev, ali mi vemo iz gotovega vira, da bi se brez tega pogubonosnega štrajka doseglo mirnim potom veliko več brez nikake žrtve in brez sramotnega pogoja triletnega prisilnega miru.

Socialistični voditelji seveda so hrepeneli le po politični zmagi, jim ni bilo do interesov težakov, ki so jih le izbrali za svojo žrtve. Ako bi oni res imeli srce za te uboge trpine, bi bili bolj preudarili položaj, pred vsem pa bi se bili obrnili tudi do onih težakov, ki se ne nahajajo v njihovem taboru, marveč so vpisani v N. D. O. Združenimi močmi pa in ob ugodnem položaju bi se bilo zmagalo. Seveda socialističnim bogovom se je zdelo pod častjo obravnavati s slovenskimi delavci, ker so jih smatrali za kvantiteto negligeable, ki naj se varuje upirati se socialističnemu terorizmu. Niso pa ti novodobni apostoli svobode pomislili, da N. D. O. ima ravno tako pravico samoodločevanja, kakor jo ima socialistična organizacija.

Sedaj pa je kaznovana prevzetnost teh bogov, ki so morali klečepaliti pred političnimi nasprotniki, da jim pomagajo iz zagate.

Najbolj pa ilustrira izdajstvo, ki so ga socialistični voditelji zagrešili na težakih, govor samega socialista Schwartzla.

Socialistična kritika o socialističnih voditeljih.

Sodrug Schwartzl, zastopnik centrale zveze transportnih delavcev na Dunaju, ki je bil prišel zadnje dni v Trst nadomestovat ponesrečenega »generala« Pagninija, se je izrazil o štrajku na predčerašnjem javnem shodu v delavskem domu tako-le:

»Kar se je pridobilo, ni bogve kaj, ali treba pomisliti, da so se morali težaki boriti ne le proti organiziranim delodajalcem, ampak tudi proti slovenski organizaciji. Do danes nisem vam povedal resnice, da ne kvarim štrajka, ali sedaj vam jo moram povedati. Ko sem prišel v Trst, da vodim štrajk in sem izvedel o zahtevah težakov, mislil sem, da imam opraviti z jako močno organizacijo; drugače si nisem mogel tolmačiti, da se je stavilo take zahtevke, kakršni so bili ti, ki ste jih stavlili, izmed katerih se je nahajal celo zahtevek po 9 urnem delu, dočim na Dunaju delajo transportni delavci še 14 ur na dan, vkljub vsem svojim močnim organizacijam. Da zahtevajo 9 ur dela, morajo torej — sem si mislil — biti tukajšnji težaki jako močnejše organizirani nego na Dunaju. Mesto tega, ko sem prašal informacije, sem izvedel, da od približno 3000 (?) štrajkovcev je bilo le 200 organiziranih, in od teh bi imelo le 65 pravico do podpore med štrajkom. Ko sem to izvedel, sem izjavil prijateljem, da štrajk je bil samomor. Po tem takem je bil boj nemogoč. Treba pač kaj drugega za štrajk. Potrebna je pred vsem disciplinirana, več ali manj splošna organizacija.

Ta uničujoča autokritika potrjuje pač vse, ker smo mi vedno naglašali proti temu štrajku. Mimogrede rečeno, je sodrug Schwartzl govoril nemški in Pagninijev laški prevod je bil seveda ad usum delphini. Uboga masa! Današnji »Lavoratore« o tem delu govora tudi pridno molči. Ravnotako molči tudi o onem odstavku govora sodruga Serbo, ki je pravil: »Moramo se zahvaliti intervenciji župana in namestnika, ako se je težakom mesto poraza posrečilo priboriti pobjoljške, ki niso nikaka zmaga«.

Torej po socialistični logiki ni poraza le radi intervencije omenjenih funkcijonarjev. Če to ni ravno največji poraz za socialistične generale, potem pa res ne vemo, kaj pomenja pravzaprav poraz.

Razne laži »generalov«.

Te dni je bila na socialistični strani laž v cvetu. Posebno so govorniki na shodih kar tekmovali v laganju in zasramovanju slovenskih delavcev. Ob enem pa so razkrinkali popolnoma svojo mržnjo do vsega, kar je slovenskega.

Ni tu nam treba odbijati obrekovanje krumirstva. Sedaj ko vemo, da N. D. O. ima več organiziranih težakov nego sama socialistična stranka, je pač odveč ponavljati vse tehtne razloge, zakaj se niso organizirani slovenski delavci pridružili štrajku. Omenjamo le, da je sodrug Serbo, ko je natvezal svoj težakom o dozdevnem rešenju vprašanja legitimacijskih listov, omenil, da so iste naperjeni proti Slovincem, ki so tuji v Trstu.

Najbolj infamno laž pa sta povedala sodrug Schwartzl in Pagnini, ko sta hotela smešiti zastopnike N. D. O., češ da so se vsilili v pogajanja z namestnikom, ali da so morali ostati z dolgim nosom pred durmi, ker sta ona odklonila vsako obtevanje z njimi.

G. Schwartzl, ki ne pozna ni razmer, ni oseb, bi bil lahko bolj previden; infamno je pa od Pagninija, da je dopustil in potrdil to nesramno obrekovanje, ki je ob enem fanfaronada, tem bolj smešna za one, ki so moledovali za mir.

Da bi čakali zastopniki N. D. O. pred durmi med pogovorom g. namestnika s socialističnimi voditelji in da so morali potem oditi z dolgim nosom, je zlagano od komea do kraja.

Res je namreč: Gospod dr. Josip Mandić je šel v četrtek h g. namestniku radi raznih opravil in ga pri tem tudi spomnil na spomenico, vloženo pred 14 dnevi s strani slovenskih težakov. Potem je takoj odšel.

Ko je bil dr. Mandić pri namestniku, ni bilo tam nikakega zastopnika štrajkovcev; tem manj pa je morda čakal na kak pogovor s istimi.

Vse drugo je infamna laž.

Nekam bolj nedolžna je laž »Lavoratore« — nedolžna ker prenaivna — da je predčerašnjim prišlo v Trst 50 slovenskih »krumirjev«, ki so jih spremili žandarmi v N. D. O. Ni treba niti povedati, da je to debela laž.

S takim postopanjem ne zaslužujejo ti ljudje niti onega usmiljenja, ki je instinktivno čutimo z premagancem.

Prvi dan po štrajku.

Včeraj, prvi dan po štrajku, je bilo opaziti grobe težakov pred skladišči raznih trdk, ki jih navadno najemljajo v večem številu. Tako pred skladišči trdke Pariš in pred uradi trdke »Adriatica«. Nekteri teh revežev so tarnali: »Do danes smo štrajkali, ker so tako hoteli socialisti, danes in bogve še koliko časa — štrajkamo pa, ker tako hočejo gospodarji. Marsikteri delodajalci se je namreč tekom štrajka poskrbel druge težake, vsled česar bo marsikak štrajkovec ostal brez kruha. Eden teh revežev nam je dejal: »Včeraj nisem hotel delati, danes pa me gospodar ni hotel na delo.

Poleg teh je pa tudi še par taci, ki se štrajkajo iz trme. Trije štrajkovci so bili najeti včeraj v jutro na delo k neki trdkli. Prišli na delo, so pa tam našli na delu, tri težake, ki so delali tudi za časa štrajka. In štrajkovci so izjavili delodajalcu: »Ali odslovite one tri, ali pa gremo mi!« — »Pa pojditte vi!« — jim je odvrnil delodajalec — »teh gotovo ne odslovim!« — In ti trije trmasti štrajkovci so res šli.

Še o morilcu kočijaža na Opčinah.

Na zahtevo sodne oblasti, je predsedništvo tukajšnje mestne bolnišnice tej oblasti dostavilo zapisnik vseh 20 do 30 letnih umobolnih, ki so bili tekom zadnjih dveh let odpuščeni iz opazovalnice umobolnih. Obtem je pridjalo preds. mestne bolnišnice temu zapisniku klinični historijat vseh umobolnih, ki so v tem zapisniku, namreč spis o naravi, početku in razvoju bolezni vsakega posamičnika. Sodna oblast je bila zahtevala, da je predsedništvo bolnišnice dostavi tudi slike vseh umobolnih, katerih starost bi bila vsaj približno starosti morilca pokojnega Lovrenca Vidav. A tej zahtevi sodne oblasti ni moglo predsedništvo mestne bolnišnice vstreči, ker se ne fotografira nobenega, ki je zaprt v opazovalnico umobolnih, kakor tudi ne nobenega onih, ki so v norišnici.

* * *

Glede notice, ki smo jo mi prinesli včeraj glede govorice, da je bil morilec v nedeljo zvečer potem, ko je izvršil umor, pri sv. Ivanu, so nam razne osebe zatrdile, da je to res verjetneje, kakor pa, da je bil ob 2. uri in pol po polnoci še v Orleku. Razumljivo je samo ob sebi, da je bila prva morilecva skrb po izvršenem zločinu, da pride v najkrajšem času kar najdalje možno od mesta, kjer je bil izvršil zločin. In bil je popolnoma lahko že ob 7. uri in pol zvečer, če ne že prej, pri sv. Ivanu. Ni res namreč, da je morilec umoril pokojnega Lovrenca še-le ob 5. uri in pol, kakor trdijo nekateri. Pomisli naj se, da sta gospa Dynges in pa nesrečna vdova še v nedeljo zvečer izjavili, da je Lovrenc oddrdral s koleselnjom izpred hiše ob 4. uri in pol popoludne. A na morilečvo vprašanje, koliko časa da bo rabil do Sežane, je bil Lovrenc dejal: »33 minut!« Od Opčin do Sežane je pa točno 6 km poti, a Lovrenc Vidav je bil umorjen 2 km takraj Sežane, torej na dve tretjini poti. Rabil bi bil torej dve tretjini časa, torej 20 minut. Pa denimo, da jih je rabil celih 30 in torej je morilec izvršil svoj zločin ob 5. uri, če ne še prej. In dve uri, a najkasneje dve uri in pol pozneje, je bil — kakor rečeno — popolnoma lahko pri sv. Ivanu, kajti zločinec, ki je umoril človeka, se gotovo ni obotavljal mej potjo.

Nikakor pa ni verjetno, da je ostal celih 9 ur in pol v kraju, ki je komaj 20 minut daleč od tam, kjer je izvršil svoj zločin!

Mnogi nas vprašujejo, v katerem jeziku da je morilec govoril s pokojnim Lovrencom Vidar, ko ga je bil najel za vožnjo. In res smo v dosedanjih poročilih o tem zločinu pozabili to povedati. No, morilec pokojnega Lovrenca je se svojo žrtvijo govoril tržaški italijanski dialekt in sicer kakor je govoril v tem dialektu se svojo žrtvijo morilec pokojnega Mohoroviča.

Tržaška mala kronika.

× **Zopet roparski napad v Barkovljah** 18-letni zidar Albert Taučer stanuje v Barkovljah, a dela v svobodni luki. Predsnočnim je pa — kakor se to pripeti v svobodni luki večkrat — moral delati preko ure. Vračal se je z dela domov že po 11. uri ponoči. Ko je prišel — bila je ura 11. in pol — do „zavinka“ na takozvanem „Franklovem“, so hkratu stopili predenj trije lopovi in ga — tebi nič, meni nič — podrli na tla. Dva njh sta ga, ležečega na tleh pretepala in nabijala s pestmi, a tretji mu je vzel iz žepa denar, katerega je bilo kakih 10 kron. Na to so ga pustili in pobegnili. Albert Taučer se je ves pobit komaj pobral in šel domov. Včeraj v jutro pa ni mogel vsled bolečin niti vstati: moral je ostati v postelji.

× **Je-li res nedolžen?** Mornar Dojmo Belamarič je dal predvčeršnjim popoldne aretovati 37-letnega Antona N., češ, da mu je ta vkradel novčarko, v kateri je bilo 76 kron, ko sta predvčeršnjim skupaj večerjela in pila v neki beznici v ulici di Crosada. Na policiji so pri aretovanem našli 180 kron denarja, a aretovani trdi, da je ta denar njegov in taji najodločneje, da bi bil on okradel Belamariča.

× **Tatica v cerkvi.** 44-letni mornar Jernej Fornasaro, stanujoči v zagati sv. Silvestra št. 1, je prijavil včeraj na policiji, da je njegovi 6-letni hčerki Valeriji neka neznanca ženska v cerkvi pri Jezuitih ukradla ubane vredne 6 kron. Deklica trdi, da je tatica rekla: „Pojdi sem, mala, ti dam slaštic!“

× **Neznan tat** je 23-letni lahkoživki Katarini Slovak, stanujoči v ulici delle Beecherie št. 41, vkradel zlato ovratno verigo, vredno 120 kron.

Zmešnica. Sodnik: Vi trdite torej, da ste bili pijani, ko ste vzeli seboj iz gostilne tujo sukno. — Obtoženec: Seveda. Sicer bi bil vzel katero boljo.

Koledar in vreme. — Danes: Tomaž apostol. — Jutri: IV. adventna nedelja. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne $\pm 9^\circ$ Cels. — Vreme včeraj: oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: — Oblačno spreminljivo. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spreminjena.

Zasedanje porotnega sodišča.

Zopet tatinska družba pred porotniki.

Kakor smo že včeraj povedali, so vsi štirje toženci tajili, da bi bili krivi zločinov, radi katerih so toženi. Edini Stradiot je priznal, da se je vdeležil tatvine pri slaniarju Marku Rubincich-u in v zalogi oglja vdove Linassi. A glavni izvrševalec teh tatvin da je bil vedno le Merkaly: dočim je on, Stradiot, ostal na cesti pred prodajalnico slaniarja Rubincich-a, odnosno pred zalogo oglja vdove Linassi. Je šel Merkaly notri krast. Glede tatvine v stanovanju zakonskih Costanzo, je Stradiot priznal, da jo je izvršil sam, a glede poskusa tatvine na škodo tveške Terpin — kjer je njegova krivda najbolj dokazana, ker je bil takorekoč zasačen na delu — je pa tajil najodločneje.

— Toženec Merkaly je pa tajil glede vseh tatvin in ravno tako je tajil tudi toženec Tont. Toženka Katarina Malnis je izjavila, da je vzela od Stradiota one predmete zato, da bi jih dala ceniti, a da ni vedela, da so vkradeni.

V predvčeršnjih avdijenci je bilo zaslišanih 14 obtoževalnih prič. A glavna priča, Artur Trevisan, ki bi bil imel biti zaslišan, ker je videl z okna svojega stanovanja, ko so toženci odpirali vrata pri tveški Terpin, ta je bil že pred preiskovalnim sodnikom izjavil, da se grozno boji in je prosil, naj bi se ga ne stavilo vprčo tožencev. Ker je bil pa v zvezi tej prošnji seveda pozvan na razpravo, je odšel iz Trsta in sporočil sodišču, da ne more priti na razpravo, ker je na potovanju po opravilih.

A ko je bil kakor priča zaslišan okradeni Maksimilijan Costanzo, tedaj je toženec Stradiot vstal in izjavil, da „hoče vse izpovedati!“ In povedal je, da se je vdeležil tudi tatvine v prodajalnici tveške Kramer & Schwarz, glede tatvine v stanovanju zakonskih Costanzo, je popravil svojo prejšnjo izjavo — bil je rekel, da jo je izvršil sam — da je bil tudi pri tej tatvini Merkaly glavni izvršitelj, Merkaly da je bil šel v stanovanje krast, dočim je on čakal na ulici.

V včeršnjih avdijenci je bilo najprej zaslišanih 5 prič v obrambo. Na to je sodni dvor formuliral vprašanja porotnikom. Vprašanje je 15 in predloži bi bilo, ko bi hoteli navajati vsako posebej. Povemo le, da jih je za vsačega po šest glede Stradiota in Merkalya (poskus tatvine pri tveški Terpin, tatvina Linassi, tatvina Rubincich, tatvina Costanzo, tatvina Kramer & Schwarz in pa prijava krivega imena na policiji, ko sta bila aretovana; dve vprašanji glede Tonta (poskus

tatvine Terpin in tatvina Honsel) in eno glede Katarine Malnis (sokrivda na tatvini).

Glede poskusa tatvine pri tveški Terpin, so porotniki vprašanje zanikali za vse 3 tožence z 10 ne in 2 da. Glede vseh ostalih tatvin so soglasno spoznali krivim Stradiota, a Merkalyja za tatvino Kramer & Schwarz soglasno krivim, dočim so na ostala vprašanja v njegovem oziru zanikali s 3 ne in 9 da. Zanikali so soglasno glede Tonta tatvino Costanzo, a glede Katarine Malnis so zanikali njeno sokrivdo z 9 ne in 3 da.

Sodiše je pa obsodilo Stradiota na 6 let, a Merkalyja na 4 leta trde ječe, poostrene s postom vsaki drugi mesec, dočim je Tonta in Katarino Malnis oprostil obtožbe.

Društvene vesti.

Plesni odsek „Tržaškega Sokola“ naznanja, da priredi danes v soboto ob 9. uri zvečer drugi plesni venček. Vstopnica: členi 80 stot., gospice 50 stot. in nečleni K 1.20. Kdor ni dobil pomotoma vabila naj, se smatra tem potom povabljenim. Na zdar!

V nedeljo 22. t. m. ob 3. uri popoldne bo sestanek vseh tukajšnjih slovenskih obitelji na „božičnici“, ki jo priredi Ciril-Metodijeva ženska podružnica v veliki dvorani „Narodnega doma“. Ni ga prizora bolj ganljivega, nego je videti malo tri- do šestletno dečko, kako nevtrajeno nastopa in pravilno v lepi slovenščini pravi svojo deklamacijo ali prizorček. Vabljene ste vsi! Pridite gotovo, da s tem pripomorete do čim lepšega vspeha naši stvari!

Eventuelne darove je pošiljati v ul. Farneto št. 18, II n. Zavod sv. Nikolaja.

„Božičnica“ svetoivanskega otroškega vrtca bo v sredo 25. t. m. Opozorjamo že sedaj naše rodoljubne Svetoivancane, da napolne — kakor vedno — našo prostrano dvorano v „Narodnem domu“.

Naše gledališče.

Repertoire do koncem leta je sledeči: Jutri „Trhli dom“, na praznik sv. Štefana repriza „Cvrček“, zadnjo nedeljo v letu ne bo predstave. Na novega leta dan pa se uprizori čarobna igra „Snegulčica“. — Na jutrišnji predstavi naš režiser g. Verovšek ne nastopi, ker gostuje nocoj v Ljubljani v novi Cankarjevi igri „Pohujšanje v dolini Šentflorjanski“ in radi tega ni mogel prevzeti vloge v „Trhlem domu“.

Darovi.

Za božičnico otroškega vrtca družbe sv. Cirila in Metodija v Rojanu je nabral gosp. Lazar Ivan med svojimi prijatelji K 14.23.

G. Ivan Bučon nabral je v isti namen K 15.90.

Družbi sv. Cirila in Metodija v Ljubljani je poslala tveška A. & C. Skaberne v Ljubljani od prodaje družbinega platna prispevek za leto 1907 K 200.

Tveška Fran Kollmann v Ljubljani je poslala od prodaje družbinah cilindrov prispevek za leto 1907 v znesku 258 K 52 stot in iz njegovega nabiralnika 10 K; skupaj 268 K 52 stot.

Lastnik „Glas Naroda“ g. Fran Sakser, New York je poslal nabrani znesek K 85.

Nar. delav. organizacija

ki je napovedan na čelu lista, je izredne važnosti. Na eni strani je ustvaril konec štrajka nov položaj, ker je dokazal moč dosedaj zaničevanega slovenskega delavstva, na drugi strani pa sili neznosna draginja k odločni akciji. S tema dvema vprašanjem se bo bavil sbod in se je zato nadejati velikan-ske vdeležbe.

Vesti iz Goriške.

× **Obletnica obešenega Oberdanka.** Iz Vidma se nam poroča, da so tam v petek zvečer slavili v telov. obletnico smrti irredentarskega zarotnika Guglielma Oberdank, katerega so, kakor je znano, 20. decembra 1882 zjutraj v Trstu obesili, ker je kanil umoriti cesarja. Počastjenje „zadnega mučenika italijanske neodvisnosti“, („ultimo martire dell'italica indipendenza“, se glasi na povabilu) so provzročili dijaki pod pokroviteljstvom „Società degli Reduci delle patrie battaglie“. Slavnostni govor, iz katerega se ne more priobčiti niti odlomka, je imel advokat Giunio Bruzsesi iz Rima, sin garibaldinskega polkovnika Giacinto Bruzsesi. Kakšen je bil ta govor, si torej lahko vsak misli. Oberdank je bil nezakonski sin dekle iz Šempasa; ona živi sedaj v Milanu na stroške vseh irredentovskih društev. Slavlja se je vdeležilo tudi več tokrajnih neodrešencev, posebno iz Trsta in Gorice ter obmejnih krajev. Irredente pa vendar le ni več! —

Najfiniji pristni likerji.
od 1-80 do 2-80
Rum od 80 2-50, konjak
ulica Media 41
Zganjarna

Trgovina s pohištvom **Peter Jeraj** Trgovina s pohištvom
ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine
Pohištvo od navadne do najfineje vrste
in po jako nizkih cenah.

Sladčičarna JOSIP WEBER
Trst — ulica Carlo Ghega št. 4 — Trst
Sprejme naročila za vsakovrstne prilike, kakor
ženitovanja, krste itd. itd.
Velika izbira najfinejega mandorlata.
Sprejme se poštno pošiljate.

Pekarna in sladčičarna
VINKO SKERK, Trst ulica Acquedotto 15
Una 3-krat na dan svež kruh. Veliko izbira bikotov in bombonov za čaj. — Moke iz najboljših mlinov. Bombone iz
čokolade in napolnjene z najfinjšimi likeri. Sprejema naročila za vsakovrstne torte in krokanje, ter dovažna vso na dom
in franco. Dezertna vina v butilkah in raznovrstne likere. Veliko izbira predmetov za božično drevo po nizki ceni.
Podružnica ulica Miramar št. 9 **Svoji k svojim!**

Pekarna Josip Vatovec
ulica Sette Fontane št. 834, Trst.
s prodajo sladčic. — Vsak čas svež kruh
POSTREŽBA NA DOM.
Moke iz prvih ogrskih mlinov. Dezertni prepečenici.

TOVARNA TESTENIN
GIUSEPPE TREVISAN
Trst, ul. Molin a vento 3
SPECIJALITETA testenin in Colonjskih tortelin ga-
rantrano iz fine moke in jaje. Sprejema naročila
ter pošilja brezplačno v vsaki del mesta.

Tovarna pohištva
Aleksand. Levi Minzi
ulica della Zesa št. 46
ZALOGA:
Piazza Rosario št. 1
Katalogi načrti in proračuni
NA ZAHTEVO.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov
Izdiranje zobov brez
= vsake bolečine
v zobozdravniškem kabinetu
Dr. J. Čermák in G. Juscher
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Skladišče vin in likerjev
A. RENNER di LUIGI
Prodaja na debelo in drobno.
Trst, ulica Belvedere št. 40
SPECIJALITETA
Crema in Rozolija, Vermont tip Torino
Neprekosljivi Amaro d'Istria.
Istrski in furlanski tropinovec, ogrski
slivovec, **RUM JAMAICA**.
Direktna uvažanja. — Zastopništvo in zaloga
MARAŠKE CHERRY LIQUOR
(Maraška Whisky Distillery
Established 1867)
Posebni popusti preprodajalcem.

Figli di Haggi Giorgio Aidinyan
TRST, ul. Cassa di Risparmio št. 6.
TELEFON št. 1587.
Veliko skladišče turških
in perzijskih preprog.

Parobrodna družba
Severno-nemški Lloyd-Bremen
:: (NORDDEUTSCHER LLOYD -- BREMEN) ::
Redne parobrodne črte iz Bremena v Nov
York, Baltimore, Galveston, Buenos Aires,
kakor tudi po pristaniščih južne Azije,
Avstralije itd. itd.
Parobrodi nemškega severnega Lloyda:
178 velikanskih brzih parnikov, z dvema vi-
jakoma za transoceanske vožnje, od katerih
30 s 15-000 ton.; 11 velikih parobrodov za
prevažanje blaga; 2 velika parnika za re-
banje; 37 velikih parnikov za vožnje po
evropskih morjih; 11 velikih najmodernejših
parnikov v delu; 201 manjših parobrodov.
Vsega skupaj 440 parnikov, od katerih 172
brzi, opremljeni z modernim komfortom,
ki preplevoje ocean v 5-6 dneh.
470 agencij v prvih svetovnih pristaniščih. Cene nizke, hrana dobra.
Za informacije in pojasnila obrniti se na
F. STUMPE Glavni zastopnik v Trstu
Piazza Giuseppina 1.
TELEFON št. 20-68.

HOTEL BALKAN

70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopalnice, tuš, marm. parket, a. k.

HOTEL BALKAN

„Goriški deželni zbor“ letos ne more biti več sklican iz vzroka, ker je novi volilni red že objavljen. Vlada ga pa tudi ne razpusti, ker njegova poslovna doba preteče itak konec meseca. Zbora torej ni, deželni proračun ni dovoljen, famoznega § 14. tudi nimamo. Goriško stopi torej z 1. januarjem v stanje „ex lex“. Take razmere so pa za deželno upravo nečastne in ekonomičnim interesim dežele škodljive. Želeti je torej, da bi se nove volitve razpisale čim prej; čakali pa bomo na nje gotovo najmanj še tri mesece in sicer edino le zato, ker morati slovenska in italijanska klerikalna stranka volilce prej še dobro po njih sistemati dresirati, ker drugače jima pojde po vodi njih up, da zmagata, izvzemši veleposestvo, na vsej črti.

Iz Sežane. Pravijo, da najbolj čednostna žena je ona, o kateri se v javnosti najmanj govori; ako velja ta izrek tudi o posamičnih krajih, potem bi bil za našo Sežano to lep poklon.

No, pa časi se menjajo, in gotovi ljudje že skrbijo za to, da bo tudi iz Sežane počasi več hvaležnega gradiva za javnost.

Za sedaj bi bila skromna novica ta, da v Sežani imamo „Marijino družbo“, ki nam je je ustanovil sedanjí gospod kapelan. Mi nimamo proti družbi kakor taki in proti njenemu ustanovitelju prav nič. Če kedo čuti, da je to dolžan svoji vesti, mi mu ne bomo nič; ob enem pa smo popolnoma prepričani, da niti eden od ni pristopil v to družbo iz notranjega nagiba, ampak prav vsi vsled pridne agitacije. Tudi smo popolnoma uverjeni, da nima gospod ustanovitelj nikakih slabih namenov s to ustanovitvijo. Mlad človek je, polen idealov, misleč, da obrne svet kar čez noč za sabo. Mislimo pa tudi, da se ne varamo, ako trdimo, da niti gospod kapelan ni ustanovil tega nedolžnega ženskega društva iz lastnega nagiba, ampak, da je dobil migljaj „od zgoraj“ — ne da bi dragi čitatelj mislil, da iz nebes samih! — zato je boljše rečeno: „migljaj od Trsta gori“. To je le naša skromna mnenja, a mislimo, da pravo.

No ali nas navdaja bojazan, da nastopijo tu na Primorskem sčasoma take, ali vsaj slične razmere, kakoršne vladajo sedaj v sosednji Kranjski. Vidimo namreč, da se zgrinjajo tudi nad Primorsko črni oblaki domaćega, bratormnega prepira, ki žuga uničiti za mnogo let vsak korak napredka slovenskega življa na Primorskem. Za take namene ni boljšega sredstva, nego je društveno organizirana in versko fanatizirana nerazsodna ljudska masa.

Do sedaj smo se ponašali primorski Slovani z rodoljubno in bogoljubno duhovščino, ki je mnogo storila za povzdigo svojega naroda. Kdor pa povzdiga sedaj svoje oči nekoliko čez dimnike sosednjih streh in pogleda okoli po deželi, spozna kmalu, da postajajo ti častitljivi narodi stebri v črnih sukujah vedno redkejši, in da jih nadomeščajo počasi mlajše čile, pa tudi v drugem duhu vzgojene moči, ljudje, ki so po rodu še Slovenci, po dejanju pa ne več. Ta apel naj torej velja našemu ljudstvu, da vidi v ozadju verskih, nabožnih družeb politični smoter. Vse to gibanje in nervozno organiziranje vernikov od strani mlajše duhovščine je samo indirektna priprava za prihodnje politične boje.

Vesti iz Kranjske.

Samomor na pokopališču. Na ljubljanskem pokopališču pri sv. Kristofu se je v sredo ustrelil neki elegantno oblečen mož, imenom dr. Oto Brumler iz Gradca, star 66 let. Samomorilec je zapustil pismo, v katerem je povedal, da je rojen l. 1841 in da se je ustrelil radi neozdravljive bolezni. V tem pismu je tudi prosil, naj se o njegovi smrti obvesti dr. Neumaverja v Gradcu in nekega generala v Berlinu.

Vesti iz Koroške.

Iz Malnice. Odlikovani so bili na predlog železniškega ministerstva dne 18. t. m.: državni podinspektor Inhoff z zlatim križem s krono; nadzornik dela v predoru skozi Ture Štefan Pinterelli s srebrnim križem s krono in usmiljena sestra v bolnišnici z Elizabetino medaljo. Čestitamo vsem.

Vreme je sedaj tukaj zopet ugodno. Akoravno je minoli teden snežilo in je razsajal vihar, vendar ni občutiti velikega mraza.

Kakor se sliši, hočejo slovenski delavci na gradbi predora ustanoviti slovensko čitalnico. To je srečna misel. Pozivljamo Slovence, naj vsakdo pripomore, da se ta misel uresniči. Saj potrebujemo naobrazbe in le koristno bo, ako bomo vedeli, kaj se godi po svetu, izlasti pa med našim narodom slovenskim.

Gospodarsko društvo „Vrdela“ na Vrdeli priporoča slavnemu občinstvu dobro urejeno

gostilno
ulica dello Scoglio št. 794.

Na razpolago ima tudi veliko dvorano, igre za kroglice itd. Toči se domače istrsko črno in belo vino. Kraški teran prve vrste. Domača kuhinja.

Za mnogobrojen obisk se priporoča **ODBOR**

Mlad trg. pomočnik večš slovenskega nemškega in italijanskega jezika, išče službo. Nastop 15. januarja. Naslov pove „Ins. oddelek Edinosti“.

Išče se dekla stara 13 do 15 let. Naslov pove „Ins. oddelek Edinosti“.

Fran Birs naznanja vsem svojim cenjenim gostom, da je odprl **GOSTILNO** ex GIRALDI, Piazza dell' Ospedale, vogal Pietà št. 1.

+ „OLLA“ +
priznan kakor najboljša in neprekošljiva vrsta vseh gumijevih higijenskih predmetov in ribjih mrežev
OVČETNA GARANCIJA
M. Gal — Trst, Corso 4.
Posiljatev po gl. 2, 3, 4, 5.
Delalnica pasov, klinov, elastičnih nogavic, obvez, ravnodržajev, berget in bišet ligaturji od gl. 20 naprej.
Telefoni za vročilo K 2, nav. K — 50.

Zelena te- in inozemska vin, spirita in likerjev in razprodaja na debelo in drobno
TRST. — JAKOB PERHAUC — TRST

Via dell'Acque št. 6. (nasproti Kafe Centrala).
Velik izbor francoskega šampanja, posebnih dezertov, italijanskih in avstro-ogrskih vin Bordeaux, Berger, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, slivovec in brinjevec. — Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Razpošilja se po povzetju. — Ceniki na zahtevo in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

ŽELEZNATO VINO
lekarnarja

**Gabrijela
: : Piccoli**
v LJUBLJANI

C. in k. dvorni zalagatelj in pa-
pežev zalagatelj

izvrstno učinkujoče, ima v sebi
železov preparat, kateri lahko
prebavljanje pospešuje, pripo-
ročajno je posebno slabotnim,
na pomanjkanju krvi trpe-
čim in tudi nervoznim ose-
bam bledečim in slabotnim
otrokom.

Prodaja se v Trstu v lekarnah:
„CREVATO“ ulica Poste 9
in „LEITENBURG“ Trg San
Giovanni.

Dr. Kopřiva zdravstveni svetnik in mestni fizik v Ljubljani je zapisoval okrevajočim in malokrvnim vedno z najboljšim uspehom **železnato vino** lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani.

Dr. S. Sterger c. kr. okrajni zdravnik v Ljubljani, je v slučajih bledice in pri okrevajočih otrocih z najboljšim uspehom uporabljal **železnato vino** lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani.

Dr. L. Fürber stabilni zdravnik v Gorici zapisoval je osebam, ki so že dolgi časa bile nervozne **železnato vino** lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani in sicer vedno z najboljšim uspehom.

Dr. F. Gelger praktični zdravnik v Ljubljani, dosegel je z **železnatim vinom** lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani izvrstne uspehe.

Dr. Defranceschi primarij v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu izjavlja, da je z uspehom **železnatega vina** lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zelo zadovoljen.

Naročila se točno izvrše proti povzetju

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN
MIZARSKÉ ZADRUGE
v GORICI-SOLKAN
TRST VIA DEI RETTORI (ROSARIO)
PALAZZA MARENZI
PODRUŽNICE: SPLJET, REKA
TELEFON 11 1631

OBRTNO IN KONSUMNO DRUŠTVO SV. IVAN (pri cerkvi)
registrovana zadruga z omejenim poročtvom
javlja slavnemu občinstvu, da je svoje prostore
preustrojilo v najnovejšem sloju.
Ima na razpolago veliko dvorano v pritličju, najmodernejši pivski salon ter tri sobe rezervirane za krste poroke in društvene sestanke.
Toči domače vino, istrsko črno, belo vipavsko, kraški teran in refošk v buteljkah.
Za obilni obisk se priporoča **NAČELSTVO.**

PEKARNA in SLADČIČARNA
Dominik Milanič, Trst
ulica della Guardia št. 24
Prodaja: 3-krat na dan svež kruh, najfinejšo moko vsake vrste; vino v buteljkah in likerji.
Bogata zaloga specialne grenčice „TORERO“.

ARISTIDE GUALCO Trst, ulica S. Servolo 2,
TOVARNA CEVI IN PREŠANIH PLOŠČ.
Ne boji se konkurence.

Esposito & Bassa nasledniki Jaboka Klemene — Trst, ulica San Antonio 1. Trgovina manifakturnega blaga in malih predmetov ter sukna za ženske obleke.

Vsaka ekonomska družina
nakupi
VERMOUTH

v velikem skladišču v ulici San Nicolò 18
Buteljke „Reklam“ od 1 litra 55 krajcarjev.
Nepremenjeni tip. — Znamka neprekošljiva.

Umetni
fotografični atelje
pri sv. Jakobu
ulica Rivo št. 42 (pritličje)
TRST.
Izvršuje vsako fotografično delo kakor tudi razglede posnetke, notranjost lokalov, porcelanaste plošče za spomenike, itd. itd.
POSEBNOST
Povečanje vsakotere fotografije.
Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročila in jih izvršuje na domu ali zunaj mesta.

Svoji k svojim!

Naznanjam P. N. slavnemu občinstvu da sem odprl

gostilno v ulici Rossetti 3
ter bom točil

izvrstna vipavska in druga vina
Priporočam se za obilno udeležbo
Leopold Škerbic.

Za Božične praznike

naj ne zamudi nikdo obiskati
prodajalnice jestvin, kolonij, blaga, delikates,
kakor tudi vina in likerjev

A. Dall' Oste, Trst

ulica Benvenuto Cellini št. 1
TELEFON št. 20-63.

Ob tej priliki preskrbljena bo s prestižnimi nogami (napolnjenimi z mesom), in Kotekini, Colenjsko mortadello, stanjelskimi gojati, treviškimi mesnimi klobasami in MANDORLATOM v veliki izbiri.

Postrežba na dom.
Poštno pošiljkatve v vsako deželo.

LORENZO BRUNA

TRST, ulica S. Anastasio 9.
Telefon št. 1432

Skladišče drv za ogenj, lesa za polje,
ogljje iz drvi in COKE

Hidravlični cement, angleške opeke,
kate rik ne pokvari ogenj in druge vrste materiala
za zgradbe, kakor tanke opeke, gašeno apno itd.

VELIKA IZBERA

vsakovrstnega
manifakturnega blaga

in izdelanega blaga za ženske

proti plačilu

na mesečne obroke

Katz, Trst ulica Madonnina št. 11,

Successori Antonio Malusa

CENTRALA: PODRUŽNICA:
Ul. Lazzaretto vecchio 15 Ul. Gelai 1

Velika skladišča vina

strko in dalmatinsko vino, domače olje, žganje
: : : : : dezertna vina, šampanjec : : : : :
Prosto na dom. Skladišča v oddaji.

Giulio Reddersen
TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23
: : : TELEFON št. 813 : : :
Kirurško orodje, ortopedični aparati,
Moderne, umetne roke in noge, berzije,
klini pasi, elastični pasi in nogavice,
elektroterapevtske priprave, aparati za
inhalacijo.
SKLADIŠČE potrebščin za kirurško zdravljenje.
Potrebščine iz gumije in neprodinoga
: : : : : blaga. : : : : :

Albert Faber

Zaloga gozdnih proizvodov in kuriva,
tovarna za brezplinske brikete iz
drvenega oglja, se priporoča v zalaganje

hrastovih in bukovih drv
prirejenih za peč

angleškega in inozemskega svetlega premoga —
brezplinskih briketov iz drvenega oglja: „BOULES“ v
veliki jajčasti obliki za vsako kurjavo. — Zračni (ko-
madi) v mali jajčasti obliki za odprto ogrevanje in likanje.

Naročbe, ki se izvrše točno, je nasloviti na
tovarniško pisarno:

Trst — Via della Tesa št. 22

ali na naročilno pisarno v Trstu pri tvrdki
GIOV. ANGELI, ul. Vinc. Bellini št. 11
(nasproti cerkvi novega Sv. Antona).

Prodajalna jestvin Ulica Industrija
653 (vogal ul.
Vespucci) TRST
Sveže blago. — Poštena cena.